

Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΡΑΝΤΙΕΡΗΔΩΝ (του Πωλ Κρούγκμαν)

Τα τελευταία οικονομικά στοιχεία εξανέμισαν κάθε ελπίδα για ένα σύντομο τέλος στην «ξηρασία» θέσεων εργασίας της Αμερικής, που έχει ήδη διαρκέσει τόσο πολύ, ώστε ο μέσος αμερικανός άνεργος να μένει εκτός αγοράς εργασίας για σχεδόν 40 εβδομάδες. Ωστόσο δεν υπάρχει

πολιτική βούληση για να γίνει κάτι επ' αυτού. Τα δύο κόμματα όχι μόνον δεν είναι έτοιμα να ξοδέψουν περισσότερα χρήματα για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, αλλά συμφωνούν πως είναι καιρός για νέο μαχαίρι στις δαπάνες – που βέβαια θα οδηγήσει σε νέα απώλεια θέσεων.

Ούτε η κεντρική τράπεζα, η Fed, κάνει τίποτα για να σώσει την κατάσταση. Την Τρίτη ο πρόεδρος της **Μπεν Μπερνάνκι** αναγνώρισε πως η οικονομική εικόνα είναι δυσοίωνη, αλλά άφησε να εννοηθεί πως δεν πρόκειται να κάνει τίποτε γι' αυτό.

Άλλο ένα μέτρο που θα μπορούσε να συμβάλει στην οικονομική ανάκαμψη, η ρύθμιση των στεγαστικών δανείων ώστε να διευκολυνθεί η αποπληρωμή τους από τους ιδιοκτήτες κατοικιών, έχει απλά εξαφανιστεί από την κυβερνητική ατζέντα. Το υπάρχον πρόγραμμα «ελάφρυνσης» των ενυπόθηκων δανείων είναι μια αποτυχία, αφού μόνο ένα μικρό μέρος των ομοσπονδιακών κονδυλίων που διατέθηκαν έχουν αξιοποιηθεί, και δεν διαφαίνεται κανένα ενδιαφέρον για την «επανεκκίνηση» του.

Παρόμοια κατάσταση επικρατεί και στην Ευρώπη – αν και εκεί τα πράγματα μάλλον είναι ακόμη χειρότερα. Η σκληρή μονεταριστική ρητορική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, και η εμμονή της ενάντια σε κάθε μορφή αναδιάρθρωσης χρέους κάνει τον κ. Μπερνάνκι να ακούγεται σχεδόν Κεϊνσιανιστής.

Τί κρύβεται πίσω από αυτή την υπερατλαντική πολιτική παράλυση; Πείθομαι όλο και περισσότερο ότι φταίει η πίεση από τις ειδικές ομάδες συμφερόντων. **Συνειδητά ή όχι, οι πολιτικές ηγεσίες εξυπηρετούν σχεδόν αποκλειστικά τα συμφέροντα των ραντιέρηδων, των πάσης φύσεως εισοδηματιών – αυτών που κερδίζουν πολλά χρήματα από τους τόκους των δανείων** που παραχώρησαν παλαιότερα, συχνά ακρίτως, αλλά οι οποίοι σήμερα προστατεύονται από κάθε ζημία, την οποία καλούνται να πληρώσουν όλοι οι υπόλοιποι.

Αυτό βεβαίως δεν το παραδέχεται ανοιχτά κανείς. Τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούν οι επαίοντες ενάντια σε κάθε μορφή βοήθειας προς τους ανέργους έχουν σχεδόν πάντα να κάνουν με το οικονομικό ρίσκο: «Αν κάνετε οτιδήποτε για να δημιουργήσετε νέες θέσεις εργασίας τα επιτόκια δανεισμού και ο πληθωρισμός θα εκτοξευθούν στα ύψη», λένε. Όμως αυτά τα ρίσκα δεν αποκτούν ποτέ σάρκα και οστά: τόσο τα επιτόκια όσο και ο πληθωρισμός (με εξαίρεση την τιμή του πετρελαίου, που διαμορφώνεται από τις διεθνείς αγορές και γεγονότα και όχι από την αμερικανική πολιτική) παραμένουν ιδιαίτερα χαμηλά.

Κόντρα σε όλα αυτά τα υποθετικά ρίσκα πρέπει άλλωστε να βλέπουμε την πραγματικότητα μιας οικονομίας που παραμένει σε βαθιά κρίση, με υψηλό κόστος για τους σημερινούς εργαζομένους, αλλά και για το μέλλον του έθνους μας. Πως περιμένουμε αλήθεια να γνωρίσουμε μέρες ευημερίας σε δύο δεκαετίες από σήμερα, όταν αρνούμαστε σε εκατομμύρια νεαρούς απόφοιτους την ευκαιρία να ξεκινήσουν την επαγγελματική τους σταδιοδρομία;

Δεν υπάρχει κάποια συγκροτημένη θεωρία πίσω από όλα αυτά. Τα επιχειρήματα που επιστρατεύουν οι ειδικοί για να δικαιολογήσουν τα βάσανα και τον πόνο που επιβάλλουν στον κόσμο αλλάζουν από μέρα σε μέρα. **Ένα πράγμα παραμένει κοινό: η προστασία των συμφερόντων των πιστωτών, ανεξαρτήτως κόστους.**

Μια ελλειμματική πολιτική αύξησης των δημοσίων δαπανών θα δημιουργούσε δουλειές για τους ανέργους, αλλά θα έβλαπτε τα συμφέροντα των σημερινών κατόχων ομολόγων. Μια πιο επιθετική

πολιτική παρεμβάσεων από την Fed θα μπορούσε να βοηθήσει να βγούμε από την οικονομική στασιμότητα – ακόμα και Ρεπουμπλικάνοι οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι λίγος πληθωρισμός ίσως θα ήταν το καλύτερο φάρμακο ανάκαμψης -, αλλά τα συμφέροντα των πιστωτών υπαγορεύουν αποπληθωρισμό, όχι πληθωρισμό. Και βεβαια ακόμα και η απλή αναφορά σε ρύθμιση του χρέους προκαλεί άγριες επιθέσεις.

Ποιοι είναι αυτοί οι πιστωτές; Όχι, δεν είναι σκληρά εργαζόμενοι μικροεπιχειρηματίες και εργάτες – άλλο αν συμφέρει τους μεγάλους «παίκτες» να υποκρίνονται ότι προστατεύουν τα «μικρά ψάρια» που υπακούουν στους κανόνες. Στην πραγματικότητα, τόσο οι μικρές επιχειρήσεις όσο και οι εργαζόμενοι πλήττονται πολύ περισσότερο από την ύφεση, από ότι θα πλήττονταν εάν αυξανόταν λίγο ο πληθωρισμός για να ανακάμψει ταχύτερα η οικονομία.

Όχι, οι μόνοι που πραγματικά ωφελούνται από τις «πολιτικές του πόνου» (εξαιρουμένης της κινεζικής κυβέρνησης) είναι οι ραντιέρηδες: οι τραπεζίτες και τα πλούσια άτομα που έχουν χαρτοφυλάκια γεμάτα ομόλογα.

Μόνον έτσι εξηγείται γιατί τα συμφέροντα των πιστωτών καθορίζουν σε τόσο μεγάλο βαθμό την πολιτική ατζέντα: πέρα από το γεγονός ότι **η συγκεκριμένη τάξη δίνει τα περισσότερα χρήματα στις πολιτικές καμπάνιες**, είναι και η τάξη που **έχει άμεση πρόσβαση στο πολιτικό προσωπικό**, καθώς μάλιστα **πολλοί από τους αξιωματούχους μας πηγαίνουν να δουλέψουν απευθείας γι' αυτούς, περνώντας από την «περιστρεφόμενη πόρτα» προς τον ιδιωτικό τομέα όταν φύγουν από την κυβέρνηση.**

Η διαδικασία άσκησης επιρροής δεν περιλαμβάνει απαραίτητα την ωμή εξαγορά – χωρίς φυσικά να αποκλείεται η απευθείας δωροδοκία. Το μόνο που απαιτείται είναι η αντίληψη πως ό,τι είναι καλό για τους ανθρώπους με τους οποίους περνάς τον ελεύθερο χρόνο σου, τους ανθρώπους που κερδίζουν τις εντυπώσεις στις συσκέψεις – αφού, διάβολε, είναι έξυπνοι, είναι πλούσιοι, και έχουν τους καλύτερους ράφτες – πρέπει να

είναι καλό και για το σύνολο της οικονομίας.

Όμως η πραγματικότητα είναι εντελώς αντίθετη: **οι «φιλικές προς τους πιστωτές» πολιτικές σακατεύουν την οικονομία**. Είναι ένα παιχνίδι αρνητικού αθροίσματος, στο οποίο η προσπάθεια να προστατευτούν οι ραντιέρηδες από την οποιαδήποτε ζημιά προκαλεί πολλαπλάσιες βλάβες σε όλους τους άλλους. Και ο μόνος δρόμος που οδηγεί σε μια πραγματική ανάκαμψη της οικονομίας είναι να σταματήσουμε να παίζουμε αυτό το παιχνίδι.

Πηγή: TO ΒΗΜΑ/ The New York Times

(Φωτό: wikimedia)